

Ερρίκο Μαλατέστα, Προς τον Αναρχισμό

☰ Κατηγορία: **Αναρχική Θεωρία**

Σαφώς και ο θρίαμβος του Αναρχισμού δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα κάποιου θαύματος, δεν μπορεί να προκύψει σε αντίθεση προς τους νομούς της εξέλιξης (ένα αξίωμα της εξέλιξης πως τίποτα δεν συμβαίνει χωρίς ικανή αίτια), και πως τίποτε δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς τα απαραίτητα μέσα.

Πρόκειται για μια γενική άποψη πως εμείς, επειδή αποκαλούμε τους εαυτούς μας επαναστάτες, περιμένουμε πως ο Αναρχισμός θα επέλθει μεμιάς - ως το άμεσο αποτέλεσμα μιας εξέγερσης που θα επιτεθεί βίαια σε όλα όσα υφίστανται, αντικαθιστώντας τα με θεσμούς που θα είναι πραγματικά καινούριοι. Και για να είμαστε ειλικρινείς, η ιδέα αυτή δεν σπανίζει και μεταξύ αρκετών συντρόφων που αντιλαμβάνονται την επανάσταση κατά αυτόν τον τρόπο.

Η προκατάληψη αυτή εξηγεί τον λόγο για τον οποίο τόσοι έντιμοι αντίπαλοι μας πιστεύουν ότι ο Αναρχισμός είναι κάτι αδύνατο να πραγματοποιηθεί, ενώ εξηγεί και γιατί μερικοί σύντροφοι, αηδιασμένοι από την παρούσα ηθική κατάσταση των ανθρώπων και βλέποντας ότι ο Αναρχισμός αργεί, αμφιταλαντεύονται μεταξύ του ακραίου δογματισμού που τους τυφλώνει μπροστά στις πραγματικότητες της ζωής και του τυχοδιωκτισμού, που ως πρακτική συνεπεία έχει να ξεχνούν ότι είναι

Αναρχικοί και πως είναι ο Αναρχισμός για τον οποίο πρέπει να αγωνίζονται.

Σαφώς και ο θρίαμβος του Αναρχισμού δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα κάποιου θαύματος, δεν μπορεί να προκύψει σε αντίθεση προς τους νομούς της εξέλιξης (ένα αξίωμα της εξέλιξης πως τίποτα δεν συμβαίνει χωρίς ικανή αίτια), και πως τίποτε δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς τα απαραίτητα μέσα.

Αν θέλουμε να αντικαταστήσουμε μια κυβέρνηση με μια άλλη, δηλαδή να επιβάλλουμε τις επιθυμίες μας στους άλλους, θα αρκούσε μόνο να συνδυάσουμε τις απαραίτητες υλικές δυνάμεις ώστε να αντισταθούμε στους πραγματικούς καταπιεστές φέρνοντας τους εαυτούς μας στην θέση τους.

Αλλά δεν είναι αυτό που επιθυμούμε, θέλουμε εκείνον τον Αναρχισμό που δεν είναι άλλος από μια κοινωνία βασισμένη στην ελεύθερη και εθελουσία βούληση όλων - μια κοινωνία στην οποία κανείς δεν μπορεί να επιβάλλει τις επιθυμίες του και στην οποία θα μπορεί κανείς να κάνει ό,τι τον ευχαριστεί και όλοι μαζί θα συμβάλλουν οικειοθελώς στην ευημερία της κοινότητας. Όμως έτσι ο Αναρχισμός δεν θα έχει οριστικά και καθολικά θριαμβεύσει μέχρις ότου όλοι οι άνθρωποι όχι μόνο δεν θα θέλουν να υπόκεινται σε διαταγές, αλλά και δεν θα θέλουν να διατάζουν. Ούτε θα έχει επιτυχία ο Αναρχισμός αν δεν κατανοήσουν το πλεονέκτημα της αλληλεγγύης, γνωρίζοντας πως να οργανώσουν ένα σχέδιο κοινωνικής συνύπαρξης όπου δεν θα υπάρχουν πλέον ίχνη βίας και επιβολής. Και καθώς η συνείδηση, η αποφασιστικότητα και η ικανότητα των ανθρώπων εξελίσσονται αδιάκοπα, βρίσκοντας τρόπους έκφρασης στην σταδιακή μετατροπή του νέου περιβάλλοντος τους, καθώς και στην αναγνώριση των επιθυμιών που μορφοποιούνται και αναδεικνύονται σε αναλογικά επιτακτικές, το ίδιο θα ισχύει και για τον Αναρχισμό. Ο

σημερινών συνθηκών, κάθε ψέμα που αποκαλύπτεται, κάθε μέρος της ανθρωπινής δραστηριότητας που απελευθερώνεται από τον έλεγχο των αρχών, κάθε προσθήκη στο πνεύμα της αλληλεγγύης και κάθε πρωτοβουλία, θα αποτελούν πάντα ένα ακόμη βήμα προς τον Αναρχισμό.

Το πρόβλημα ωστόσο έγκειται στην επιλογή του δρόμου που προσεγγίζει πραγματικά αυτό το ιδεώδες, και την αποφυγή της σύγχυσης ανάμεσα στην αληθινή πρόοδο και τις υποκριτικές μεταρρυθμίσεις. Γιατί με το πρόσχημα της παροχής αμέσων βελτιώσεων, με τις οποίες οι κάλπικες μεταρρυθμίσεις τείνουν να αποπροσανατολίζουν τους ανθρώπους από τον αγώνα εναντία στην εξουσία και τον καπιταλισμό, προκαλούν την παράλυση των ενεργειών τους καθιστώντας τους απαθείς μάζες που μπορούν να υλοποιούν τα αιτήματα τους μόνο χάρη στην καλοσύνη των εκμεταλλευτών τους και της κυβέρνησης τους. Το πρόβλημα έγκειται

λοιπόν στην γνώση της αξιοποίησης των λιγοστών δυνάμεων που διαθέτουμε - και στην συνεχεία της επίτευξης, με τον οικονομικότερο δυνατό τρόπο, της μεγαλύτερης διάδοσης του σκοπού μας.

Υφίσταται σε κάθε χώρα μια κυβέρνηση η οποία, με κτηνώδη βία, επιβάλλει τους νομούς της σε όλους, υποχρεώνει τους πάντες να υπομείνουν την εκμετάλλευση, συντηρώντας έτσι, θέλοντας ή όχι, τους υπάρχοντες θεσμούς. Απαγορεύει στις μειονοτικές ομάδες να πραγματοποιήσουν τις ιδέες τους, και εμποδίζει τους κοινωνικούς οργανισμούς γενικά από την προσαρμογή των εαυτών τους, και παράλληλα, με τις εξελίξεις της κοινής γνώμης. Η φυσιολογικά ειρηνική εξελικτική διαδρομή διαταράσσεται από την βία, και μονό με την βία μπορεί να ανοίξει ο δρόμος ξανά. Για αυτόν ακριβώς τον λόγο θέλουμε μια βίαια επανάσταση σήμερα, και θα την θέλουμε πάντα - εφόσον ο άνθρωπος παραμένει υποκείμενο επιβολών αντίθετων

- ποτέ να ζητούνται, και πάντα θα μας προσφέρουν μεγαλύτερη δύναμη για τον αγώνα μας, και πάντα θα μας υπενθυμίζουν ότι εχθρός μας είναι το κράτος, με το οποίο δεν μπορεί να είμαστε ποτέ σε ειρήνη, καθώς και πάντα θα μας θυμίζουν καλά, ότι η μείωση των συμφορών που προκαλεί η ύπαρξη των κυβερνήσεων δεν μπορεί παρά να βασίζεται στην φθορά των ιδιοτήτων και των δυνάμεων της, και οι οροί που προκύπτουν μετά από κάθε θετική εξέλιξη δεν πρέπει να καθορίζονται από εκείνους που κυβερνούσαν πρότινος, αλλά από εκείνους που ήταν κυβερνώμενοι. Ως κυβέρνηση εννοούμε κάθε άτομο ή ομάδα ατόμων στο κράτος, την χωρά, την κοινότητα, ή την φατρία, που διατηρούν το δικαίωμα να διατυπώνουν νομοθεσίες και να τις επιβάλλουν σε εκείνους που δεν τις επιθυμούν.

Προς το παρόν δεν μπορούμε να καταργήσουμε την ατομική ιδιοκτησία, δεν μπορούμε να ρυθμίσουμε τα παραγωγικά μέσα τα οποία πρέπει να είναι απαραίτητα

ελευθέρα, ίσως να μην το καταφέρουμε αυτό ούτε και με το επόμενο εξεγερσιακό κίνημα. Αλλά αυτό δεν μας εμποδίζει τώρα, ούτε και θα τα καταφέρει στο μέλλον, από το να είμαστε συνεχεία αντίθετοι προς τον καπιταλισμό και προς κάθε άλλη μορφή δεσποτισμού. Ενώ κάθε νίκη, όσο μικρή και αν είναι, που κατακτήθηκε από τους εργαζομένους εναντία στους εκμεταλλευτές τους, κάθε μείωση στα κέρδη και κάθε κομμάτι πλούτου που παίρνεται από τους ιδιοκτήτες του και διατίθεται προς όφελος όλων, αποτελεί μια πρόοδο - ένα ακόμη βήμα προς τον Αναρχισμό. Πρέπει δε πάντα να εξυπηρετεί την διεύρυνση των αιτημάτων των εργαζομένων και της εντατικοποίησης του αγώνα τους, και πρέπει πάντα να θεωρείται μια νίκη εις βάρος ενός εχθρού και όχι ως μια παραχώρηση για την οποία πρέπει να είμαστε ευγνώμονες, πάντα θα παραμένουμε αμετακίνητοι στην απόφαση μας, να καταλάβουμε με την βία, αμέσως μόλις μπορούμε, εκείνα τα μέσα που οι κεφαλαιούχοι, με την προστασία της κυβέρνησης, έχουν στερήσει από τους εργαζομένους.

Με το δίκαιο του ισχυρού να έχει εκλείψει λοιπόν, και τα μέσα παραγωγής να έχουν περιέλθει στην διαχείριση όσων θέλουν να τα αξιοποιήσουν, το αποτέλεσμα δεν μπορεί παρά να είναι ο καρπός μιας ειρηνικής επανάστασης.

Ο Αναρχισμός όμως δεν θα μπορούσε να υπάρχει, ούτε και θα υπάρξει ποτέ, χάρη σε εκείνους τους λίγους που τον επιθυμούν και τον επιθυμούν μόνο για τα λιγοστά εκείνα πράγματα που θα μπορούσαν να καταφέρουν χωρίς την συνεργασία των μη αναρχικών. Αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι το ιδεώδες του Αναρχισμού θα επιφέρει μικρή ή και καμία πρόοδο, μιας και σιγά-σιγά οι ιδέες του θα διαδίδονται σε όλο και περισσότερους ανθρώπους και όλο και περισσότερα πράγματα, και θα αγκαλιάσει όλη την ανθρωπότητα και όλες τις εκδηλώσεις της ανθρωπινής ζωής.

Έχοντας ανατρέψει την κυβέρνηση, και όλους τους υπάρχοντες επικίνδυνους θεσμούς που την υπερασπίζονται με την βία, έχοντας κατακτήσει την πλήρη ελευθερία όλων και μαζί με αυτήν τα μέσα της ρύθμισης της δουλείας, χωρίς την οποία κάθε ελευθερία δεν θα ήταν παρά μια φενάκη, και ενόσω αγωνιζόμαστε για να φτάσουμε σε αυτό το σημείο, δεν σκοπεύουμε να καταστρέψουμε εκείνα τα πράγματα που θα χρειαστεί σιγά-σιγά να ανακατασκευάσουμε.

Για παράδειγμα, υφίστανται στην σημερινή κοινωνία υπηρεσίες για την διανομή των τροφίμων. Αυτή πραγματοποιείται με λάθος τρόπο, χαοτικά, και με τεράστιες απώλειες ενεργείας και ύλης, και πάντα υπό το πρίσμα των καπιταλιστικών συμφερόντων, αλλά τελικά, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, όλοι πρέπει να φάμε. Θα ήταν παράλογο να θέλουμε την αποδιοργάνωση του συστήματος διατροφής, εκτός και

αν θέλουμε να το αντικαταστήσουμε με κάτι καλύτερο και δικαιότερο.

Υπάρχουν επίσης τα ταχυδρομεία. Είναι χιλιάδες οι κριτικές που θα μπορούσαμε να εκφράσουμε, αλλά στο μεταξύ τα χρησιμοποιούμε για να στείλουμε τα γράμματα μας, και θα συνεχίσουμε να τα χρησιμοποιούμε, υποφέροντας από τα λάθη τους, μέχρις ότου μπορέσουμε να τα διορθώσουμε ή να τα αντικαταστήσουμε.

Υπάρχουν και τα σχολεία, όσο άσχημα και αν λειτουργούν. Αλλά δεν επιτρέπουμε στα παιδιά μας να μείνουν στην αγνοία εξαιτίας αυτού του γεγονότος - δεν τους αρνούμαστε να μάθουν να διαβάζουν και να γραφούν.

Εν τω μεταξύ κάνουμε υπομονή, και αγωνιζόμαστε για ένα μέλλον όπου θα είμαστε σε θέση πια να οργανώσουμε ένα σύστημα προτύπων σχολείων που θα καλύπτουν τις ανάγκες όλων.

Από αυτά μπορούμε να καταλάβουμε ότι, για να φτάσουμε στον Αναρχισμό, δεν είναι η υλική δύναμη το μοναδικό συστατικό για την επίτευξη μιας επανάστασης. Είναι απαραίτητο όπως οι εργαζόμενοι, οργανωμένοι συμφωνά με τους διάφορους παραγωγικούς κλάδους στους οποίους εργάζονται, να έλθουν στην θέση εκείνη που θα διασφαλίζει την ομαλή ροή της κοινωνικής τους ζωής - χωρίς την βοήθεια ή την ανάγκη των καπιταλιστών ή του κράτους.

Ενώ επίσης καταλαβαίνουμε ότι τα Αναρχικά ιδεώδη απέχουν μακράν από το να είναι αντιφατικά, όπως ισχυρίζονται οι «επιστήμονες σοσιαλιστές», προς τους

νομούς της εξέλιξης όπως αυτοί έχουν αποδειχθεί από την επιστήμη, μιας και αυτή δεν είναι παρά μια επινόηση που εξυπηρετεί απόλυτα τους νομούς τους, και δεν είναι άλλο από ένα πειραματικό σύστημα που έχει μεταφερθεί από το πεδίο της ερευνάς σε αυτό της κοινωνικής συνειδητοποίησης.